

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Maria Luisa Aranzabal Bustinduy

*Eibar,
Gipuzkoa
(1936-2024)*

Aurkibidea

Biografia

Maria Luisa Aranzabal Bustinduy Bilbon jaio zen 1936an. Gerra garaian Zaldibarren bizi izan zen amarekin eta bukatutakoan Eibarrera itzuli ziren. Nicolas Aranzabal bere aitona zenak eta Miguel Agirrek, AYA eskopetagintzako enpresa sortu zuten 1915ean eta familiak beti lan egin du AYA-ren inguruan. Maria Luisak, Berrizen, Aldatzen eta gero Ingalaterran ikasi zuen. AYA-n lan egin zuen urte batzuetan, itzultzaile bezala. "Eibarko Industria Ondarea"-ren proiekturako elkarriketatua izan zen.

Zintak

EIB-707

- **Proiektua:** Eibarko ondare industrialak
- **Elkarriketatzailerak(k):** Gonzalez, Esti - Sapsootham, Itziar
- **Data:** 2021-04-07
- **Iraupena:** 73 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Sapsootham, Itziar

Pasarteak

1. Nicolas Aranzabalen biografia

- **Erref:** EIB-707/001
- **Iraupena:** 0:04:52. **Hasi:** 00:00:08. **Bukatu:** 00:05:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Nicolas Aranzabal, AYA lantegiaren sortzailea, Elgetakoa zen, baina Eibarrera ezkondu zen. Alargun geratu eta bigarren aldiz ezkondu zen, Maria Luisaren amonarekin. Aitona, bere aitarekin hasi zen lantegian 14 urterekin. Maria Luisak dio lantegia izan zela bere aitonaren pasio handia. AYA-ren lehenengo kokalekua ez du gogoratzen.

2. AYA lantegiaren kokalekua gerra aurretik

- **Erref:** EIB-707/002
- **Iraupena:** 0:01:24. **Hasi:** 00:05:00. **Bukatu:** 00:06:24
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debarreneko lantegiak

Laburpena:

<p>Migel Agirre AYA lantegiaren sortzailearen familia. Gerra garaian, gaur egun "Leder" denda dagoen lekuan zegoen AYA, baina bonbardaketetan suntsitu zen.</p>

3. Gerra garaian, AYA lantegia Bilbon

- **Erref:** EIB-707/004
- **Iraupena:** 0:01:20. **Hasi:** 00:07:30. **Bukatu:** 00:08:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza
- Politika » Gerra zibila (1936-1939)

Laburpena:

Gerra garaian AYA lantegia Bilbora eraman zuten, "Gerrako Industria" bezala, frontierako armak egiteko. AYA-n ehizarako eskopetak egin izan dira beti, baina gerra garaian denetarik egin zuten.

4. Ingalaterrara ingelesa ikastera 1952an

- **Erref:** EIB-707/006
- **Iraupena:** 0:03:48. **Hasi:** 00:10:38. **Bukatu:** 00:14:26
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolara herritik kanpo
- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza

Laburpena:

Gerra ostean Eibarrera itzuli ziren eta Maria Luisaren aitak lantegia berriz martxan jartzeari ekin zion, hasieran lokal ezberdinetan eta gero Bista Ederren. Maria Luisa gazte zelarik, AYA-k Ingalaterrara esportatzen zituen armak eta hara bidali zuten ingelesa ikastera urtebetez. Aitak dirua bidaltzen zion, garaiko Ingalaterran zegoen Eusko Jaurlaritzaren bitartez, bezeroen bidez... Ingalaterratik bueltatu zenean, Eibarko lantegi asko esportatzen hasi ziren eta itzulpen-lanak egiteko premia zegoen.

5. AYA lantegiaren sorrera

- **Erref:** EIB-707/008
- **Iraupena:** 0:02:49. **Hasi:** 00:16:07. **Bukatu:** 00:18:56
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza

Laburpena:

<p>AYA lantegia 1915. urtean sortu zuten Nikolas Aranzabalek eta Migel Agirrek. Eskopetak egin izan dituzte beti. Maria Luisak Agustin Aranzabal bere aitari buruz hitz egiten du.</p>

6. AYA: Agustin Aranzabal

- **Erref:** EIB-707/009
- **Iraupena:** 0:01:40. **Hasi:** 00:18:56. **Bukatu:** 00:20:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak

Laburpena:

Maria Luisak aitari buruz hitz egiten du: familiartekoa, maitekorra, hartzuna... Bere bizitza lantegiaren inguruan zegoen. Agustin Aranzabal 1902an jaio eta 1988an hil zen.

7. Agustin Aranzabal eta Felipe Anitua: lagunak eta aitagarrebak

- **Erref:** EIB-707/010
- **Iraupena:** 0:02:15. **Hasi:** 00:20:36. **Bukatu:** 00:22:51
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Felipe Anitua, Maria Luisaren senarraren aita zen. Agustin Aranzabal eta Felipe oso lagunak ziren. Maria Luisak pasadizo ezberdinak kontatzen ditu.

8. AYA lantegiaren jabeak eta bazkideak

- **Erref:** EIB-707/012
- **Iraupena:** 0:02:52. **Hasi:** 00:23:00. **Bukatu:** 00:25:52
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debabarreneko lantegiak

Laburpena:

Agustin Aranzabal 20 urte besterik ez zituenean jarri zen AYA lantegiaren karguan, Migel Agirre sortzailearen semea oraindik gazteegia zelako. Lantegiak beste bazkide batzuk izan arren, jabetza beti izan zen Migel Agirre (semea) eta Agustin Aranzabalena.

9. AYA lantegian ingeleseko itzulpenak egiten

- **Erref:** EIB-707/014
- **Iraupena:** 0:01:15. **Hasi:** 00:26:00. **Bukatu:** 00:27:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza
- Ekonomia eta industria » Emakumeak lan-munduan (etxetik kanpo)
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debabarreneko lantegiak

Laburpena:

Maria Luisa Ingalaterrara joan zenean, bere lehengusu Imanol Aranzabal han zegoen. Elkarrekin egon ziren hiru hilabetez. Eibarrera bueltatu zirenean, Imanolek AYA-ko ingeleseko itzulpenak egiten zituen eta, soldadutzara joan zenean, Maria Luisak egin zuen lan hori.

10. AYA eta King anaiak

- **Erref:** EIB-707/017
- **Iraupena:** 0:02:10. **Hasi:** 00:30:00. **Bukatu:** 00:32:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debabarreneko lantegiak

Laburpena:

King anaiak, AYA lantegiaren agente komertzialak izan ziren Ingalaterran. Familiarekin harreman handia zuten. Ingalaterrako bi arma eredu ekarri zituzten eta AYA-k, patroiz hori erabiliz, arrakasta handiko armak egin zituen.

11. AYA lantegia eta uso-tiro txapelketak

- **Erref:** EIB-707/020
- **Iraupena:** 0:03:50. **Hasi:** 00:37:35. **Bukatu:** 00:41:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Aisia » Kirola » Beste kirol batzuk

Laburpena:

<p>Eskopetagitako lantegi handienetarikoa zen AYA. Maria Luisak bertan lan egin zuenean, 500 langile baino gehiago zituen lantegiak. Eskopetak ezagutzera emateko eta saltzeko, "tiro-pitxoi" (uso-tiro) txapelketak bultzatu zituzten. Bere aita eta osabak txapelketa askotan ibiltzen ziren. Juan Olaberi buruz hitz egiten du.</p>

12. AYA-n beti kalitateari begira

- **Erref:** EIB-707/022

- **Iraupena:** 0:02:31. **Hasi:** 00:42:37. **Bukatu:** 00:45:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debabarreneko lantegiak

Laburpena:

<p>AYA lantegian kalitatea kantitatea baino garrantzitsuagoa zen beti. Langileen esku-lana oso garestia zen, dena artisaua zelako. Gaur egun bere lehengusu Imanolen seme-alabek eramaten dute eskopetaren marka.</p>

13. AYA: enkarguz egindako eskopetak

- **Erref:** EIB-707/023
- **Iraupena:** 0:02:24. **Hasi:** 00:45:08. **Bukatu:** 00:47:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debabarreneko lantegiak

Laburpena:

<p>AYA lantegian egiten ziren eskopeta gehienak enkarguz egiten ziren. Eskopeta erabiliko zuenaren neurriak hartzen ziren. Bezero batzuek eskatzen zituzten lanak azaltzen ditu Maria Luisak.</p>

14. AYA-ko eskopetak egiteko materialak

- **Erref:** EIB-707/024
- **Iraupena:** 0:01:03. **Hasi:** 00:47:32. **Bukatu:** 00:48:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza
- Euskara » Beste hizkuntzak eta hizkerak

Laburpena:

<p>AYA lantegiko eskopetak egiteko haritza erabiltzen zen. Baserrietatik egurra xafletan eramaten zen lantegira. Ondoren, lan egiteko eredu eta patroiz ezberdinak zeuden.</p>

15. Baskulatzailleak Eibarren

- **Erref:** EIB-707/027
- **Iraupena:** 0:02:18. **Hasi:** 00:50:41. **Bukatu:** 00:52:59
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debabarreneko lantegiak
- Ekonomia eta industria » Lan-prozesuak

Laburpena:

Eibarren baskulatzaleek fama handia zuten eta lantegiek elkarri "lapurtu" egiten zizkioten langileak, diru gehiago edo lan-baldintza hobek eskainiz. Garai batean armagintzako lantegi asko zeuden Eibarren. AYA lantegiko produktuen katalogoak Eibarko Armagintza Museoan daude.

16. AYA: zigilua eta eskopeta motak

- **Erref:** EIB-707/029
- **Iraupena:** 0:02:30. **Hasi:** 00:54:20. **Bukatu:** 00:56:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debabarreneko lantegiak

Laburpena:

AYA lantegiaren zigilua nolakoa den azaltzen du. Egiten ziren eskopeta motak gainjarriak ("superpuesta") eta "paralelak" deitzen ziren.

17. AYA lantegian beti egin izan dira eskopetak

- **Erref:** EIB-707/030
- **Iraupena:** 0:02:50. **Hasi:** 00:56:50. **Bukatu:** 00:59:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza
- Politika » Gerra zibila (1936-1939)
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debabarreneko lantegiak

Laburpena:

Eibarko armagintzak birmoldaketa bat izan zuen, baina AYA lantegiak beti eskopetak produzitzen jarraitu zuen, Gerra Zibilean izan ezik. Orduan bai, gerrarako armak egin zituzten Bilbon.

18. AYA: emakumeak bulegoan

- **Erref:** EIB-707/032
- **Iraupena:** 0:00:30. **Hasi:** 01:00:34. **Bukatu:** 01:01:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza
- Ekonomia eta industria » Emakumeak lan-munduan (etxetik kanpo)

Laburpena:

Emakume gutxi batzuek egiten zuten lan AYA lantegian, bulegoan.

19. "Kinzenia"; aparteko orduak; Gabonetako saskia

- **Erref:** EIB-707/034
- **Iraupena:** 0:01:32. **Hasi:** 01:01:29. **Bukatu:** 01:03:01

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak
- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza

Laburpena:

Hamabost egunetik behin soldata jasotzen zuten. "Kinzenia" deitzen zitzaion. Aparteko orduak egiteko aukera zegoen. Gabonetan, bezeroei saski bat oparitzen zitzaion.

20. AYA: bezeroak; eskopeta motak

- **Erref:** EIB-707/035
- **Iraupena:** 0:02:03. **Hasi:** 01:03:01. **Bukatu:** 01:05:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debarrenen lantegiak

Laburpena:

AYA lantegiaren bezero nagusienak: Ingalaterra, Frantzia, Portugal... Australian ere saldu dira. Eskopeta modelo ezberdinak zeuden, baina Maria Luisak ez dakizki buruz. Ingalaterrara ikastera joan zenean, aitak katalogo bat eramateko eskatu zion.

21. Eskopeten zainketa

- **Erref:** EIB-707/036
- **Iraupena:** 0:02:13. **Hasi:** 01:05:04. **Bukatu:** 01:07:17
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza

Laburpena:

Maria Luisak neurritik egindako eskopeta bat dauka, baina ez zaio ehiza gustatzen. Eskopeta asko dituzte familian. Urtean behin Guardia Zibiletara eraman behar izaten dituzte, kontrolak egiteko.

22. AYA: krisia eta lantegiaren salmenta

- **Erref:** EIB-707/037
- **Iraupena:** 0:03:14. **Hasi:** 01:07:17. **Bukatu:** 01:10:31
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debarrenen lantegiak
- Ekonomia eta industria » Krisi industriala

Laburpena:

80. hamarkadan krisia heldu zenean, Agustin Aranzabalek lantegia galtzen zuela ikusten zuen eta gaizki pasatu zuen. Bere senarrak ere gaizki pasatu zuen, G.A.C. lantegiko familiatik datorrelako. Eibarko Udalak lantegia erosi zuen eta kultur-etxea bertan egotearekin oso harro dago Maria Luisa.

23. AYA-PORTALEA: industriatik kulturara

- **Erref:** EIB-707/038
- **Iraupena:** 0:00:51. **Hasi:** 01:10:31. **Bukatu:** 01:11:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Eraikuntzak eta azpiegiturak
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debarreneneko lantegiak

Laburpena:

Maria Luisa oso harro dago AYA lantegiaren birmoldaketaz. Familia datorrenean, beti eramaten dituzte hara.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2025-11-21

CC-by-sa | Ahotsak.eus
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com